

Jaromír 99 Mimosezóna

Host, 2022, 192 stran

TEXT JIŘÍ V. MATÝSEK

HODNOCENÍ 75 %

„Tohle je možná ten deník, který jsem nikdy nepsal,“ konstatuje Jaromír Švejdlík alias Jaromír 99 v rozhovoru s Michalem Pařízkem, který doplňuje knižní výběr jeho písňových textů Mimosezóna. Chronologicky se tu prezentují texty z celé jeho kariéry – Priessnitz, Umakart, The Bombers, soundtrack k filmu Alois Nebel, Kafka Band i comebacková deska Václava Neckáře – a navíc se tu svým způsobem hledí i do budoucna: Jsou tu ukázky z projektu Letní kapela, jehož debut vyšel až v podobné době jako kniha. Texty doprovází autorovy ilustrace. Obě polohy této osobnosti, muzikant a výtvarník, se tu tak dobře doplňují.

Ať sáheme ve Švejdlíkově více než tři dekády trvající kariéře kamkoliv, najdeme tu jednotící linku atmosféry. Nezáleží na tom, zda se sytí mystikou na prvních deskách Priessnitz, nebo městskou poetikou na albech Umakartu. Vždycky je tu znát jakási osamělá melancholie světa, který se topí v neurčité mlze. Člověk je tu sám se svým smutkem a myšlenkami. Melancholie ale není nutně deprese, stejně výrazně je zde patrné okouzlení magií všedních okamžiků.

Texty Jaromíra Švejdlíka jsou pevně svázány s hudbou a ležérním pěveckým projevem svého autora. A to tady trochu chybí. Někdy se v mysli vynoří celá píseň, jindy nikoliv – a pak začnou texty trochu drhnout. Přestává fungovat typické opakování motivů a veršů, na své limity naráží rytmicky uvolněná forma.

Poetický náboj ale nemizí. Jaromír Švejdlík je se svým všednodenním básněním stále nenahraditelný originál.

(autorem rozhovoru v knize je šéfredaktor Full Moonu, pozn. ed.)

Toy Box Tma

Paseka, 2021, 64 stran

TEXT ADÉLA POLKA

HODNOCENÍ 90 %

Černá kočka posetá hvězdičkami a planetkami kráčí po střechách domů. Nosí smůlu? Makro obrázky zaměřené na detail, zdánlivá strašidelnost způsobená tím, že není vidět celek. Bojíme se toho, co je nejasné, obrovské a černé. Do jaké míry náš strach ovlivňují naše představy, je ústředním tématem knihy Tma. Jedná se o minimalistický, avšak hojně vymalovaný příběh o strachu. Text je úsporný a doplňuje to, co vypráví obrázky.

Děti sedí v kuchyni a maminka se zabývá běžnými povinnostmi, jako je chystání svačiny nebo mytí nádobí. Nestřežený okamžik využívají děti k rozvoji vlastní fantazie. Venku fíčí víchr, prší, psa by ven nevyhnal a za oknem se objeví něco obřího a neurčitého. V tu chvíli se rozjíždí očekávatelné procesy hádání, co by to tak mohlo být. Každou představu podporuje autorka hutným vyobrazením. Fráze o tom, že strach má velké oči, jako by se promítala do výtvarného pojetí, protože nikdy nevidíme obraz v celé jeho šíři. Jsou to naopak makro výkroje a čtenáře může znervózňovat touha po poznání toho ostatního. Relativně velký formát knihy nabízí možnost kochat se malířským umem autorky a vtaheje do děje, který se nejspíš odehrává v reálném čase jen během několika minut. Jenže vnímání dětí může být velmi odlišné od vnímání zkušenějších dospělých, kteří se v situaci umí zorientovat snadněji. Pro ně je příběh něčeho podivného na stromě strhující a upřímně se bojí. Máma je pro ně naopak hrdinka, bojující s potenciálním zlem. Z mámy vidíme většinu knihy jen sukni nebo ruce. Perspektiva jako v seriálu Tom a Jerry napovídá, jak jsou děti malé, což souvisí s umocněností jejich představ a přeháněním. Jenže přesně to jsou aspekty, které umožňují prožívat banalitu velmi intenzivním způsobem.

Vasilios Chaleplis, Jan Dvořák, Adam Tomáš

111 míst v Ostravě, která musíte vidět

Paseka, 2022, 240 stran

TEXT VIKTOR PALÁK

HODNOCENÍ 66 %

O setrvalé jedinečnosti i nedávných proměnách Ostravy netřeba diskutovat; obligátní rázovitost není jen mýtem, o vývoji svědčí například to, že jen krátce po vydání publikace tria ostravských kulturně-stravovacích hybatelů přestala některá z míst fungovat (kino Art). „Je potřeba revidovat obrazy města,“ píše autoři knihy, která ve III tipech vystihuje několik jeho tváří. Při procházkách Ostravou můžeme poznat její modernizaci (nezřídka zastoupenou gastronomickými tipy), prostřídat to návštěvami tradičních náleven a dotáhnout obdivem k architektuře, kterou bychom bez tohoto průvodce snadno minuli.

Ve výběru míst, z podstaty věci náchylném k debatám o tom, co zde chybí a co přebývá, výrazná potíž není, autoři vypichují to pro Ostravu typické (Bazaly či hornické památky) a rovnou měrou i leccos nečekané (přírodní zátiší). Problematičtější je dikce příspěvků, která kolísá mezi uslintanou žoviálností a frázemi o „zážitcích na celý život“. „Když se hráčům seknu v automatech krejčary,“ píše se zde o návštěvě podniku s hracími automaty; „Co se tu najedlo mastných knírů,“ fantazírují autoři o kus dále – a působí při tom jako tlachaví průvodci na zřícenině, kteří si nasadili dřevěného motýlka a bezmyšlenkovitě vypráví něco o původních obyvatelích hradu.

Některé kapitoly nabízí dějepisný náhled, jiné inklinují k báhorkaření s proměnlivou měrou sebereflexe. Pohled na obsah dává jasně najevo, že jsou autoři znalí terénu, kterým se nás snaží navigovat. Zvolený jazyk ale působí, jako bychom si objednali vagus.cz, a zásilka nám dorazila z Wishe.

Autor tohoto textu preferuje výběrové kávy před kávou tureckou, být člověkem se ale nejvíce cítí v Metro Baru (který v průvodci chybí, podobně jako pivnice Žalák).